

## Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1984-1985

11 JUNI 1985

### WETSONTWERP

tot wijziging van de artikelen 1408 en 1409 van het Gerechtelijk Wetboek alsook artikel 476 van de wet van 18 april 1851 betreffende het faillissement, de bankbreuk en het uitstel van betaling

### VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE  
VOOR DE JUSTITIE (1)

UITGEBRACHT DOOR DE HEER BOURGEOIS

DAMES EN HEREN,

#### I. Inleiding

Het onderhavige wetsontwerp werd door uw commissie een eerste maal besproken op 28 september en 5 oktober 1983. Het werd op 5 oktober 1983 eenparig aangenomen.

Het ontwerp werd op 7 december 1983 opnieuw naar de commissie verzonden met het oog op de bespreking van de amendementen van de heer Breyne (Stuk n<sup>r</sup> 625/3), die na de indiening van het verslag waren voorgesteld. Van

(1) Samenstelling van de Commissie:

Voorzitter: de heer Remacle.

A. — Leden: de heren Bourgeois, Breyne, Gehlen, Grafé, Remacle, Suykerbuyk, Verhaegen. — de heren Bossuyt, Brouhon, Collignon, Derycke, Mevr. Detiege, de heren D'Hose, Mottard, Van den Bossche. — de heren Barzin, Henrion, Horlait, Mundeeler, Van Belle, Van de Velde. — de heren Baert, Belmans.

B. — Plaatsvervangers: Mevr. Demeester-De Meyer, de heren le Hardy de Beaulieu, J. Michel, Piot, Steverlynck, Thys, Wauthy, Willems. — de heren Baudson, Defosset, Dejardin, Gondry, Mevr. Lefebvre, de heren Tobback, Van Elewycq, Vanvelthoven, Willockx. — de heren A. Claes, Daems, De Decker, De Groot, Huylebrouck, Klein, Verberckmoes. — de heren R. Declercq, F. Vansteenkiste, Verniers.

Zie:

625 (1982-1983):

- N<sup>r</sup> 5: Ontwerp gewijzigd door de Senaat.
- N<sup>rs</sup> 6 en 7: Amendementen.

## Chambre des Représentants

SESSION 1984-1985

11 JUIN 1985

### PROJET DE LOI

modifiant les articles 1408 et 1409 du Code judiciaire ainsi que l'article 476 de la loi du 18 avril 1851 sur les faillites, banqueroutes et sursis

### RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION  
DE LA JUSTICE (1)

PAR M. BOURGEOIS

MESDAMES, MESSIEURS,

#### I. Introduction

Votre commission a discuté une première fois le présent projet de loi les 28 septembre et 5 octobre 1983. Il fut adopté à l'unanimité le 5 octobre 1983.

Le projet de loi fut renvoyé en commission le 7 décembre 1983 afin d'examiner les amendements de M. Breyne (Doc. n<sup>o</sup> 625/3) déposés après rapport. Trois de ces amendements furent adoptés. Ils avaient pour objet d'adapter les

(1) Composition de la Commission:

Président: M. Remacle.

A. — Membres: MM. Bourgeois, Breyne, Gehlen, Grafé, Remacle, Suykerbuyk, Verhaegen. — MM. Bossuyt, Brouhon, Collignon, Derycke, Mme Detiege, MM. D'Hose, Mottard, Van den Bossche. — MM. Barzin, Henrion, Horlait, Mundeeler, Van Belle, Van de Velde. — MM. Baert, Belmans.

B. — Suppléants: Mme Demeester-De Meyer, MM. le Hardy de Beaulieu, J. Michel, Piot, Steverlynck, Thys, Wauthy, Willems. — MM. Baudson, Defosset, Dejardin, Gondry, Mme Lefebvre, MM. Tobback, Van Elewycq, Vanvelthoven, Willockx. — MM. A. Claes, Daems, De Decker, De Groot, Huylebrouck, Klein, Verberckmoes. — MM. R. Declercq, F. Vansteenkiste, Verniers.

Voir:

625 (1982-1983):

- N<sup>o</sup> 5: Projet amendé par le Sénat.
- N<sup>os</sup> 6 et 7: Amendements.

die amendementen werden er drie aangenomen. Zij strekten ertoe de maximumbedragen van de krachtens artikel 1409 van het Gerechtelijk Wetboek voor beslag vatbare sommen in overeenstemming te brengen met die welke vermeld zijn in het advies n° 763 dat de Nationale Arbeidsraad op 25 oktober 1983 heeft verstrekt.

Het vierde amendement dat ertoe strekte de bepaling weg te laten die voorziet in de automatische aanpassing van de bedragen aan de ontwikkeling van het indexcijfer der consumptieprijzen, werd verworpen.

Het aldus gewijzigde ontwerp werd aangenomen met 11 stemmen en 2 onthoudingen.

Het werd op 25 april 1984 door de Kamer aangenomen en aan de Senaat overgezonden.

In de Senaatscommissie voor de Justitie werden volgende wijzigingen aangebracht:

— de afschaffing van de grens van 15 000 F in verband met de vatbaarheid voor beslag van boeken en andere voorwerpen die noodzakelijk zijn voor de studie of de beroepsopleiding, alsook van boeken, werktuigen en gereedschappen die de beslagene volstrekt nodig heeft voor zijn beroep (art. 1408, 2°);

— toevoeging aan artikel 1408 van een 6° waarin bepaald is dat de in artikel 1408, 1° tot 5°, opgesomde zaken voor beslag vatbaar blijven ter betaling van de sommen die verschuldigd zijn aan de fabrikant of verkoper ervan of aan diegene die geld geleend heeft om ze te kopen, te vervaardigen of te herstellen;

— de afschaffing van de automatische koppeling van de bedragen aan de ontwikkeling van het indexcijfer der consumptieprijzen.

Het aldus gewijzigde wetsontwerp werd aangenomen met 6 stemmen en 6 onthoudingen.

De Senaat keurde het ontwerp op 22 november 1984 in openbare vergadering goed met 129 stemmen en 3 onthoudingen.

## II. Algemene bespreking

Het door de Senaat overgezonden wetsontwerp werd besproken tijdens de vergaderingen van 5 december 1984 en 8 mei 1985.

Het grootste gedeelte van de vergadering van 5 december 1984 was gewijd aan de bespreking van artikel 2.

De commissie was van oordeel dat over de door de Senaat aangebrachte wijziging in verband met de automatische aanpassing van de niet voor beslag vatbare bedragen tot in het oneindige kan worden getwist. De heer Breyne heeft de door de Senaat bijgetreden mening trouwens reeds vertolkt toen hij zijn amendement (Stuk n° 625/3, 4) verdedigde.

De commissie wenst derhalve op dat punt niet meer terug te komen.

\* \* \*

De commissie was daarentegen van oordeel dat de aanpassing van de in artikel 1409 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalde bedragen ten spoedigste moet worden gerealiseerd. De door de Senaatscommissie aangebrachte wijzigingen werden niet door alle leden op prijs gesteld.

montants des plafonds des sommes saisissables en vertu de l'article 1409 du Code judiciaire à ceux proposés dans l'avis du Conseil national du Travail n° 763 rendu le 25 octobre 1983.

Le quatrième amendement tendant à supprimer la disposition prévoyant l'adaptation automatique des montants à l'évolution de l'indice des prix à la consommation a été rejeté.

Le projet de loi ainsi modifié a été adopté par 11 voix et 2 abstentions.

Adopté le 25 avril 1984 par la Chambre, il fut transmis au Sénat.

Le projet de loi a été modifié par la Commission de la Justice du Sénat sur les points suivants:

— la suppression de la limite de quinze mille francs en ce qui concerne la saisissabilité des livres et autres objets nécessaires à la poursuite des études ou de la formation professionnelle, ainsi que les livres, machines et instruments nécessaires à la profession du saisi (art. 1408, 2°);

— l'ajout d'un 6° à l'article 1408 disposant que les objets cités à l'article 1408, 1° à 5°, restent saisissables pour paiement des sommes dues à leur fabricant ou vendeur ou à celui qui aura prêté pour les acheter, fabriquer ou réparer;

— la suppression de l'adaptation automatique des montants à l'évolution de l'indice des prix à la consommation.

Le projet de loi ainsi amendé a été adopté par 6 voix et 6 abstentions.

Le Sénat l'adopta en séance publique le 22 novembre 1984 par 129 voix et 3 abstentions.

## II. Discussion générale

Le projet de loi transmis par le Sénat fut discuté le 5 décembre 1984 et le 8 mai 1985.

La commission consacra l'essentiel de sa réunion du 5 décembre 1984 à l'examen de l'article 2.

Elle estima que la modification apportée par le Sénat en ce qui concerne l'adaptation automatique des montants insaisissables pouvait être discutée indéfiniment. M. Breyne avait, par ailleurs, déjà plaidé dans le sens préconisé par le Sénat au cours de la défense de son amendement (Doc. n° 625/3, 4).

Dès lors, la commission n'est plus revenue sur ce point.

\* \* \*

Elle estima par contre que l'adaptation des montants prévus à l'article 1409 du Code judiciaire devait intervenir au plus vite. Les modifications apportées par la commission sénatoriale ne sont pas approuvées par tous les membres.

Bovendien zijn nu andere problemen gerezen zodat de goedkeuring van het ontwerp verdraging zou oplopen mocht het opnieuw naar de Senaat worden verzonden.

Er wordt aan herinnerd dat het voorlaatste en het laatste lid van artikel 1409 van het Gerechtelijk Wetboek (art. 2 van de wet van 16 juni 1978) preciseren dat de Koning, na advies van de Nationale Arbeidsraad, om de twee jaar voorgenoemde bedragen kan aanpassen, rekening houdend met de economische toestand.

De aanpassing wordt van kracht op 1 januari van het jaar na de bekendmaking van het besluit tot aanpassing.

Aangezien genoemde bedragen voor het laatst in 1978 werden aangepast en het advies van de Nationale Arbeidsraad op 25 oktober 1983 werd verstrekt, zou de Koning nog voor 1 januari 1985 een besluit kunnen nemen om de bedragen aan te passen overeenkomstig de door de beide Kamers vastgestelde cijfers.

De commissie vroeg dan ook eenparig aan de Minister van Justitie de in artikel 1409, vierde lid, bepaalde procedure met betrekking tot de aanpassing van de voor beslag en overdracht vatbare bedragen aan te vatten zodat die aanpassing zo spoedig mogelijk kan geschieden, zonder de grondige bespreking af te wachten van het geheel van de problemen die verband houden met de niet voor beslag vatbare goederen.

Het koninklijk besluit van 18 december 1984 houdende aanpassing van de bedragen die, overeenkomstig artikel 1409 van het Gerechtelijk Wetboek, kunnen overgedragen of in beslag genomen worden (*Belgisch Staatsblad* van 22 december 1984) komt aan die wens tegemoet.

### III. Artikelsgewijze bespreking

#### Artikel 1, 1°

De heer Van den Bossche stelt een amendement voor (Stuk n° 625/6-I, 1), dat ertoe strekt de woorden « een en ander met uitsluiting van de luxemeubelen en luxeartikelen » weg te laten.

Die uitdrukking kan immers tot uiteenlopende interpretaties aanleiding geven. Het woord « luxe » is vrij vaag, zodat de voorgestelde bepaling tot moeilijkheden kan leiden bij de toepassing. Bovendien kan het voor de gerechtsdeurwaarders soms moeilijk zijn, wanneer zij in het 1° vermelde goederen moeten in beslag nemen, om uit te maken of het om luxegoederen gaat. Het betreft immers altijd meubelen en artikelen die de betrokkene nodig heeft of die voor hem onmisbaar zijn.

Aangezien artikel 1408, 1°, reeds restrictief is gesteld, is de uitsluiting van luxeartikelen en luxemeubelen overbodig.

Diverse leden keuren het amendement goed omdat niet de waarde van het artikel of van het meubel bepalend moet zijn maar wel het feit dat het noodzakelijk of onmisbaar is (bv. het feit dat de betrokkene maar over één stel vaatwerk of één bed beschikt...).

De Vice-Eerste Minister herinnert eraan dat die uitdrukking voorkomt in het huidige artikel 1408, 1°, en dat de bepaling erop gericht is te voorkomen dat de beslagene volledig op straat komt te staan. Het past dan ook niet dat luxeartikelen en luxemeubelen in de lijst worden opgenomen. Wel geeft hij toe dat er soms grensgevallen kunnen bestaan.

Het amendement van de heer Van den Bossche wordt eenparig aangenomen.

\* \* \*

En outre, d'autres problèmes ont été évoqués. Dès lors, l'adoption du projet de loi sera retardée par un renvoi au Sénat.

Il est rappelé que les deux derniers alinéas de l'article 1409 du Code judiciaire (art. 2 de la loi du 16 juin 1978) disposent que le Roi peut adapter tous les deux ans les montants prévus, après avis du Conseil national du Travail et en tenant compte de la situation économique.

Cette adaptation entre en vigueur le 1<sup>er</sup> janvier suivant la publication de l'arrêté d'adaptation.

Dès lors, les montants ayant été adaptés pour la dernière fois en 1978 et l'avis du Conseil national ayant été donné le 25 octobre 1983, le Roi pourrait encore prendre un arrêté royal adaptant les montants en fonction des quotités adoptées dans les deux Chambres, avant le 1<sup>er</sup> janvier 1985.

De ce fait, la commission demanda à l'unanimité au Ministre de la Justice que la procédure d'adaptation des montants cessibles et saisissables, prévue par l'article 1409, alinéa 4, soit appliquée afin que cette adaptation puisse intervenir au plus tôt sans attendre l'aboutissement de l'examen approfondi consacré à l'ensemble des règles qui gouvernent la matière des biens insaisissables.

L'arrêté royal du 18 décembre 1984 adaptant les montants qui peuvent être cédés ou saisis par application de l'article 1409 du Code judiciaire (*Moniteur belge* du 22 décembre 1984) répondit à ce souhait.

### III. Discussion des articles

#### Article 1, 1°

M. Van den Bossche dépose un amendement (Doc. n° 625/6-I, 1) tendant à supprimer les mots « le tout à l'exclusion des meubles et objets de luxe ».

Il estime en effet que ces termes sont susceptibles d'interprétations divergentes. Les mots « de luxe » sont fort vagues. Cette disposition connaît dès lors des difficultés d'application. De plus, il est parfois difficile aux huissiers de justice de juger s'ils doivent saisir les objets énumérés au 1° sous prétexte qu'il s'agit de meubles ou d'objets de luxe. Il s'agit en effet chaque fois de meubles et d'objets nécessaires ou indispensables aux intéressés.

L'article 1408, 1°, ayant déjà un caractère restrictif, l'exclusion prévue en ce qui concerne les meubles et objets de luxe ne s'impose pas.

Plusieurs membres approuvent l'amendement dans la mesure où le critère ne doit pas être la valeur de l'objet ou du meuble mais son caractère nécessaire ou indispensable (le fait qu'il s'agit de la seule vaisselle, du seul lit...).

Le Vice-Premier Ministre rappelle que ces termes existent dans l'article 1408, 1°, actuel et que l'objectif de cette disposition consiste à éviter le dénuement du saisi. Dès lors, la prise en considération d'objets et de meubles de luxe ne se justifie pas. Il admet cependant que des cas limites existent.

L'amendement de M. Van den Bossche est adopté à l'unanimité.

\* \* \*

Een lid stelt de vraag of persoonlijke souvenirs van de gezinsleden niet moeten worden vermeld onder de niet voor beslag vatbare goederen.

Opgemerkt wordt dat die uitdrukking zeer ruim kan worden geïnterpreteerd. Het kan immers gaan om voorwerpen die alleen een sentimentele waarde hebben (bv. medailles) maar ook om waardevolle voorwerpen (zoals juwelen, schilderijen, geschriften enz.).

Het verdient dus geen aanbeveling de bepaling in die zin te wijzigen.

\* \* \*

De heer Van den Bossche stelt een amendement voor dat ertoe strekt het 1° aan te vullen met de woorden: «en de kleine huisdieren».

Hij herinnert eraan dat het de gerechtsdeurwaarders thans niet verboden is gezelschapsdieren in beslag te nemen.

Het 5° vermeldt weliswaar huisdieren zoals een koe, schapen of geiten maar zegt niets over honden, katten, vogels enz. die tot het dagelijks leven van de beslagene en zijn gezin behoren.

Welnu, sommige gerechtsdeurwaarders nemen huisdieren in beslag, ook al hebben ze geen verkoops waarde. Om te vermijden dat in dergelijke gevallen een menselijk probleem rijst, moeten die dieren als niet voor beslag vatbaar worden verklaard.

Een lid vraagt meer uitleg over de uitdrukking «kleine huisdieren».

Volgens de commissie worden daaronder verstaan honden, katten, vogels, vissen enz. die gewoonlijk samenleven met de beslagene in diens woning, met uitzondering van de wilde dieren die hij er eventueel mocht bezitten.

Het amendement van de heer Van den Bossche wordt eenparig aangenomen.

#### Artikel 1, 2°

De Vice-Eerste Minister stelt bij wijze van amendement voor, *in fine* van het 2°, de woorden «tot een waarde van vijftienduizend frank op het tijdstip van het beslag en naar keuze van de beslagene» toe te voegen.

Hij wil dus de woorden welke de Senaat heeft geschrapt, opnieuw in de tekst invoegen. Indien er immers geen grens wordt gesteld, kan de beslagene werktuigen en gereedschappen van grote waarde behouden.

Diverse leden wijzen er op dat het voorgestelde bedrag laag is. De boeken en andere voorwerpen die noodzakelijk zijn voor de studie of de beroepsopleiding, evenals de boeken, werktuigen en gereedschappen die de beslagene volstrekt nodig heeft voor zijn beroep, bereiken al heel gauw een dergelijk bedrag.

Indien een grens wordt gesteld, moet de tekst toch ten minste voorzien in de aanpassing van dat bedrag aan de ontwikkeling van het indexcijfer der consumptieprijsen.

Bovendien moet als criterium gelden dat de boeken, voorwerpen, werktuigen en gereedschappen die de beslagene in staat moeten stellen zijn studie, zijn beroepsopleiding of de uitoefening van zijn beroep voort te zetten, noodzakelijk of onontbeerlijk moeten zijn. De beslagene moet immers de kans krijgen een nieuwe toekomst op te bouwen.

De voorgestelde grens is dus niet wenselijk. Derhaive trekt de Regering haar amendement in.

La question est posée de savoir s'il n'y aurait pas lieu de déclarer insaisissables les souvenirs de famille.

Il est objecté à cet égard que ces termes sont susceptibles d'être interprétés très largement. Il peut s'agir non seulement d'objets n'ayant qu'une valeur sentimentale (par exemple, médailles) mais également d'objets de valeur (par exemple, bijoux, tableaux, écrits...).

Dès lors, il ne convient pas de modifier la disposition dans ce sens.

\* \* \*

M. Van den Bossche dépose un amendement tendant à compléter le 1° par les mots suivants: «et les petits animaux de maison».

Il rappelle qu'actuellement rien n'interdit aux huissiers de justice de saisir les animaux de compagnie.

Si le 5° prévoit les animaux domestiques tels que vaches, brebis ou chèvres, rien n'est prévu à l'égard des chiens, chats, oiseaux, etc. qui partagent la vie du saisi et de sa famille.

Or, certains huissiers de justice saisissent ces animaux, même s'ils n'ont aucune valeur vénale. Dès lors, afin d'éviter certains problèmes humains se posant dans ces cas, il convient de rendre insaisissables ces animaux.

Plus de précision est demandée en ce qui concerne les termes «petits animaux de maison».

La commission estime que, par ces termes, il y a lieu d'entendre les chiens, chats, oiseaux, poissons... qui vivent habituellement en compagnie de l'homme dans son habitation à l'exclusion des animaux sauvages pouvant y être retenus.

L'amendement de M. Van den Bossche est adopté à l'unanimité.

#### Article 1, 2°

Le Vice-Premier Ministre dépose un amendement tendant à ajouter à la fin du 2° les mots: «jusqu'à la valeur de quinze mille francs au moment de la saisie et au choix du saisi».

Il réintroduit ainsi les termes supprimés au Sénat. En effet, si aucune limite n'est imposée, des instruments ou machines d'une grande valeur peuvent être conservés.

Plusieurs membres soulignent le caractère dérisoire du montant prévu. Les livres et objets nécessaires à la poursuite des études ou à la formation professionnelle, et les livres, machines et instruments indispensables à la profession du saisi atteignent très vite cette somme.

Si une limite est prévue, il faudrait au moins prévoir son adaptation à l'évolution de l'indice des prix à la consommation.

De plus, le critère à prendre en considération doit être le caractère nécessaire ou indispensable des livres, objets, machines, instruments qui doivent permettre la poursuite des études ou de la formation professionnelle, ou de la profession du saisi. Il faut, en effet, permettre au saisi de construire un nouvel avenir.

Dès lors, la limite n'est pas opportune. Le Gouvernement retire par conséquent son amendement.

## Artikel 1, 6°

De heer Van den Bossche stelt een amendement voor (Stuk n° 625/6-I, 2) dat de weglating beoogt van de door de Senaat toegevoegde tekst, volgens welke beslag kan worden gelegd op de in artikel 1408 vernoemde zaken voor de betaling van bedragen verschuldigd aan de fabrikant of de verkoper ervan of aan degene die heeft geleend om ze te vervaardigen, te herstellen of te kopen.

Deze bepaling is immers een echt beding van eigendomsvoorbehoud, dat verder gaat dan het creëren van een voorrecht.

Verscheidene leden zijn het daarmee eens. Die bepaling is niet verantwoord en doet trouwens voor de chirografaïre schuldeisers nieuwe problemen rijzen omdat de beschikbare boedel steeds kleiner wordt ingevolge het toenemend aantal voorrechten.

Voorts is die bepaling niet op haar plaats in de lijst van de goederen die niet voor beslag vatbaar zijn.

De Regering stelt eenzelfde amendement voor als dat van de heer Van den Bossche.

De amendementen van de heer Van den Bossche (Stuk n° 625/6-I, 2) en van de Regering worden eenparig aangenomen.

\* \* \*

Het aldus gewijzigde artikel 1 wordt eenparig aangenomen.

## Art. 2

Aangezien het koninklijk besluit van 18 december 1984 artikel 1409 van het Gerechtelijk Wetboek wijzigt en de in artikel 2 vermelde bedragen overneemt, is dit laatste artikel overbodig.

Artikel 2 wordt eenparig weggelaten.

## Art. 3 (art. 2, nieuw)

De heer Verhaegen stelt een amendement voor (Stuk n° 625/6-II) dat ertoe strekt een § 2bis in te voegen. Volgens dit amendement worden eveneens uit het actief van het faillissement gesloten de gekapitaliseerde vergoedingen voor toekomstige schade die aan de gefailleerde toekomen uit onrechtmatige daad.

Wanneer de gefailleerde immers het slachtoffer is van een feit dat onder een aquiliaanse fout ressorteert en een vergoeding ontvangt als schadeloosstelling, verliest hij immers, volgens een bepaalde rechtspraak, op grond van artikel 444 van het Wetboek van Koophandel van rechtswege het beheer over zijn goederen.

Volgens het merendeel van de rechtspraak is het verlies van beheer algemeen. Daarenboven moeten de bepalingen van de artikelen 1408 tot 1412 van het Gerechtelijk Wetboek strikt geïnterpreteerd worden.

Een arrest van het Hof van Cassatie van 26 mei 1977 (Pas. I, 1977, blz. 985 tot 987, R.W. 1977-1978, kol. 1683, met een noot van Lievens) bevestigt die overheersende rechtspraak. De gekapitaliseerde vergoedingen voor

## Article 1, 6°

M. Van den Bossche dépose un amendement (Doc. n° 625/6-I, 2) tendant à supprimer l'ajout du Sénat par lequel les objets cités à l'article 1408 restent saisissables pour paiement des sommes dues à leur fabricant ou vendeur ou à celui qui aura prêté pour les acheter, fabriquer ou réparer.

Cette disposition constitue en effet une véritable clause de réserve de propriété. Il s'agit en effet ici d'une disposition qui constitue plus qu'un privilège.

Plusieurs membres abondent dans le même sens. Cette disposition ne se justifie pas et constitue par ailleurs un nouveau problème pour les créanciers chirographaires, la masse disponible devenant de moins en moins importante du fait de l'augmentation des privilèges.

De plus, cette disposition s'insère mal dans l'énumération des biens qui ne peuvent être saisis.

Le Gouvernement dépose un amendement identique à celui de M. Van den Bossche.

Les amendements de M. Van den Bossche (Doc. n° 625/6-I, 2) et du Gouvernement sont adoptés à l'unanimité.

\* \* \*

L'article 1, tel qu'il a été modifié, est adopté à l'unanimité.

## Art. 2

Etant donné que l'arrêté royal du 18 décembre 1984 modifie l'article 1409 du Code judiciaire en reprenant les montants prévus par l'article 2, celui-ci n'est plus nécessaire.

L'article 2 est supprimé à l'unanimité.

## Art. 3 (art. 2, nouveau)

M. Verhaegen dépose un amendement tendant à insérer un § 2bis (Doc. n° 625/6-II). Cette disposition a pour objectif d'exclure de l'actif de la faillite les indemnités capitalisées accordées au failli pour la réparation d'un dommage futur causé par un acte illicite.

En effet, lorsque le failli victime d'une faute aquilienne perçoit les indemnités destinées à réparer le dommage causé, il est, selon une certaine jurisprudence, aux termes de l'article 444 du Code de commerce dessaisi de plein droit.

La majorité de la jurisprudence estime que ce désaisissement a un caractère général. De plus, les dispositions contenues dans les articles 1408 à 1412 du Code judiciaire sont de stricte interprétation.

Un arrêt du 26 mai 1977 de la Cour de cassation (Pas. I, 1977, pp. 985 à 987, R.W. 1977-1978, col. 1683, avec note de Lievens) confirme la jurisprudence dominante. Par conséquent, les indemnités capitalisées pour dommages

toekomstige schade die aan de gefailleerde toekomen op grond van een door een derde gepleegd oneigenlijk misdrijf vallen dus in de boedel.

Die rechtspraak is voor de gefailleerde al te onrechtvaardig.

Hij zou immers die sanctie niet ondergaan als de vergoeding in de vorm van een rente werd uitbetaald. De toestand van de gefailleerde is dus enkel het gevolg van een ongelukkige keuze.

Voorts zal de aanneming van het amendement b.v. met zich brengen dat de ingevolge een verkeersongeval toegekende uitkeringen wegens arbeidsongeschiktheid op dezelfde voet zullen gesteld worden als de arbeidsongevallenvergoedingen (art. 1410,5°).

Het probleem werd trouwens reeds uitvoerig besproken tijdens de eerste behandeling van het ontwerp (Stuk n° 625/2, blz. 2 tot 5).

Verscheidene leden menen dat het amendement door billijkheidsredenen verantwoord is. De aanneming ervan zal bovendien alle problemen in verband met de toekomstige interpretatie voorkomen.

De Vice-Eerste Minister deelt die mening.

Ook wordt er aan herinnerd dat die vergoedingen krachtens een vonnis of op grond van een overeenkomst kunnen worden toegekend.

Het amendement van de heer Verhaegen wordt eenparig aangenomen.

\* \* \*

De heer Barzin stelt een amendement voor (Stuk n° 625/7) dat ertoe strekt een § 2ter in te voegen.

Volgens dat amendement worden eveneens uit het actief van het faillissement gesloten de vergoedingen die betaald zijn ten gevolge van een verzekeringsovereenkomst die de activiteit van de gefailleerde dekte en die hun oorsprong vinden in de schade geleden door een derde die met uitsluiting van alle anderen recht heeft op die vergoedingen.

Volgens de auteur van het amendement is het niet billijk dat een benadeelde derde van de voornoemde vergoedingen verstoken blijft, terwijl de failliete boedel een vermogensvermeerdering zonder oorzaak geniet (bv. vergoedingen uitgekeerd aan een aannemer ingevolge aan een klant veroorzaakte schade).

Diverse leden delen het gevoel van de Vice-Eerste Minister dat deze bepaling niet kan worden vergeleken met het amendement van de heer Verhaegen. Het gaat hier niet om een vergoeding die het gevolg is van een feit dat onder een aquiliaanse fout ressorteert die geen verband houdt met de beroepsactiviteit van de gefailleerde. De derde zal een vordering kunnen instellen en hetgeen hem verschuldigd is op de failliete boedel kunnen verhalen, maar hij moet niet worden bevoorrecht tegenover de chirografaire schuldeisers.

Het amendement van de heer Barzin wordt verworpen met 9 stemmen en 3 onthoudingen.

Artikel 3 wordt eenparig aangenomen als artikel 2 van het ontwerp.

\* \* \*

Het wetsontwerp wordt eenparig aangenomen.

*De Rapporteur,*

A. BOURGEOIS

*De Voorzitter,*

L. REMACLE

futurs, qui reviennent au failli du chef de quasi-délits de tiers sont comprises dans la masse.

Cette jurisprudence a des conséquences trop injustes pour le failli.

Il y a lieu d'observer que le failli ne serait pas sanctionné si l'indemnisation était acquittée sous forme de rentes. Dès lors, la situation du failli ne découle que d'un choix malheureux.

De plus l'adoption de l'amendement aura, par exemple, pour conséquence de mettre sur le même pied, les indemnités d'incapacité de travail accordées à la suite d'un accident de la circulation, et celles obtenues à la suite d'un accident de travail (art. 1410, 5°).

Le problème avait, par ailleurs, déjà été largement discuté lors de la première discussion du projet (Doc. n° 625/2, pp. 2 à 5).

Plusieurs membres estiment que l'amendement est justifié en équité. De plus, son adoption évitera tout problème d'interprétation future.

Le Vice-Premier Ministre abonde dans le même sens.

Il est, par ailleurs, rappelé que ces indemnités peuvent être accordées, soit en vertu d'un jugement, soit sur base d'une convention.

L'amendement de M. Verhaegen est adopté à l'unanimité.

\* \* \*

M. Barzin dépose un amendement (Doc. n° 625/7) tendant à insérer un § 2ter.

Cette disposition a pour but d'exclure également de la faillite, les indemnités payées à la suite d'un contrat d'assurance qui couvrirait l'activité de la personne déclarée en faillite, et dont l'origine trouve sa source dans le dommage subi par un tiers qui sera titulaire exclusif du droit à ces indemnités.

Il estime en effet qu'il est également inéquitable pour les tiers ayant subi un dommage de se voir refuser les indemnités précitées alors que la masse faillie bénéficie d'un enrichissement sans cause (exemple: indemnités perçues par un entrepreneur à la suite de dégâts occasionnés à un client).

Plusieurs membres et le Vice-Premier Ministre estiment que cette disposition ne peut être comparée à l'amendement de M. Verhaegen. Il ne s'agit pas ici d'une indemnisation intervenant à la suite d'une faute aquilienne n'ayant aucun lien avec l'activité professionnelle du failli. Le tiers pourra intenter une action et récupérer son dû à l'égard de la masse faillie. Il ne convient cependant pas de lui donner une situation privilégiée par rapport aux autres créanciers chirographaires.

L'amendement de M. Barzin est rejeté par 9 voix et 3 abstentions.

L'article 3 est adopté à l'unanimité en tant qu'article 2 du projet de loi.

\* \* \*

Le projet de loi est adopté à l'unanimité.

*Le Rapporteur,*

A. BOURGEOIS

*Le Président,*

L. REMACLE

## TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Wetsontwerp tot wijziging van artikel 1408 van het Gerechtelijk Wetboek en van artikel 476 van de wet van 18 april 1851 betreffende het faillissement, de bankbreuk en het uitstel van betaling

(Nieuw opschrift)

## Artikel 1

Artikel 1408 van het Gerechtelijk Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling:

« Art. 1408. — Behalve op zaken, niet vatbaar voor beslag verklaard door bijzondere wetten, mag ook geen beslag worden gelegd:

1° op het nodige bed en beddegoed van de beslagene en van zijn gezin, de kleren en het linnengoed volstrekt noodzakelijk voor hun persoonlijk gebruik alsmede de meubels nodig om deze in op te bergen, de toestellen die noodzakelijk zijn voor de verwarming van de gezinswoning, de tafel en de stoelen die voor de familie een gemeenschappelijke maaltijd mogelijk maken, alsook het vaatwerk en huishoudgerei dat volstrekt noodzakelijk is voor het gezin, een meubel om het vaatwerk en huishoudgerei in onder te brengen, de voorwerpen van de kinderen die onder hetzelfde dak wonen, de voorwerpen noodzakelijk voor de minder-valide gezinsleden, de voorwerpen en produkten die noodzakelijk zijn voor de lichaamsverzorging en de kleine huisdieren;

2° op de boeken en andere voorwerpen die noodzakelijk zijn voor de studie of de beroepsopleiding, alsook de boeken, werktuigen en gereedschappen die de beslagene volstrekt nodig heeft voor zijn beroep;

3° op de voorwerpen die dienen voor de uitoefening van de eredienst;

4° op de levensmiddelen en brandstof die de beslagene en zijn gezin voor een maand nodig hebben;

5° op een koe, of drie schapen, of twee geiten, naar keuze van de beslagene, met het stro, voeder en graan, nodig voor het strooisel en de voeding van dat vee gedurende een maand. »

## Art. 2 (oud art. 3)

Artikel 476 van de wet van 18 april 1851 op het faillissement, de bankbreuk en het uitstel van betaling, wordt vervangen door de volgende bepaling:

« Art. 476. — § 1. De goederen bedoeld in artikel 1408 van het Gerechtelijk Wetboek worden uit het actief van het faillissement gesloten en blijven onder het beheer en ter beschikking van de gefailleerde.

§ 2. Worden eveneens uitgesloten uit het actief van het faillissement, de bedragen, sommen en uitkeringen die de gefailleerde ontvangt sinds de faillietverklaring voor zover zij krachtens de artikelen 1409 tot 1412 van het Gerechtelijk Wetboek of krachtens bijzondere wetten niet voor beslag vastbaar zijn.

## TEXTE ADOPTE PAR LA COMMISSION

Projet de loi modifiant l'article 1408 du Code judiciaire et l'article 476 de la loi du 18 avril 1851 sur les faillites, banqueroutes et sursis.

(Nouvel intitulé)

Article 1<sup>er</sup>

L'article 1408 du Code judiciaire est remplacé par la disposition suivante:

« Art. 1408. — Ne peuvent être saisis, outre choses déclarées insaisissables par des lois particulières:

1° le coucher nécessaire du saisi et de sa famille, les vêtements et le linge indispensable à leur propre usage, ainsi que les meubles nécessaires pour les abriter, les appareils nécessaires au chauffage du logement familial, les table et chaises permettant à la famille de prendre les repas en commun ainsi que la vaisselle et les ustensiles de ménage indispensables à la famille, un meuble pour ranger la vaisselle et les ustensiles de ménage, les objets d'enfants qui habitent sous le même toit, les objets nécessaires aux membres handicapés de la famille, les objets et produits nécessaires aux soins corporels et les petits animaux de maison;

2° les livres et autres objets nécessaires à la poursuite des études ou à la formation professionnelle, ainsi que les livres, machines et instruments indispensables à la profession du saisi;

3° les objets servant à l'exercice du culte;

4° les aliments et combustibles nécessaires au saisi et à sa famille pendant un mois;

5° une vache, ou trois brebis, ou deux chèvres, au choix du saisi, avec les pailles, fourrages et grains nécessaires pour la litière et la nourriture desdits animaux pendant un mois. »

## Art. 2 (ancien art. 3)

L'article 476 de la loi du 18 avril 1851 sur les faillites, banqueroutes et sursis est remplacé par la disposition suivante:

« Art. 476. — § 1<sup>er</sup>. Les biens visés à l'article 1408 du Code judiciaire sont exclus de l'actif de la faillite; le failli en conserve la disposition ainsi que l'administration.

§ 2. Sont également exclus de l'actif de la faillite, les montants, sommes et paiements que le failli recueille à partir de la déclaration de la faillite, pour autant qu'ils soient insaisissables en vertu des articles 1409 à 1412 du Code judiciaire ou en vertu de lois particulières.

§ 3. Worden eveneens uitgesloten uit het actief van het faillissement, de gekapitaliseerde vergoedingen voor toekomstige schade, die aan de gefailleerde toekomen uit onrechtmatige daad.

§ 4. De gefailleerde kan bovendien voor zichzelf en zijn gezin levensonderhoud verkrijgen, te bepalen door de rechtbank, op voorstel van de curatoren en op verslag van de rechter-commissaris.

§ 5. De curatoren maken een staat op van de in de §§ 1 en 4 bedoelde goederen. »

§ 3. Sont également exclues de l'actif de la faillite, les indemnités accordées au failli pour la réparation d'un préjudice futur causé par un acte illicite.

§ 4. Le failli pourra, en outre, obtenir pour lui et sa famille des secours alimentaires qui seront fixés par le tribunal, sur la proposition des curateurs et le rapport du juge-commissaire.

§ 5. Les curateurs rédigeront un état des biens visés aux §§ 1<sup>er</sup> et 4. »